

PROGRAM PORADENSKÝCH SLUŽEB

Název školy	Základní škola, Chrudim, U Stadionu 756
Adresa školy	U Stadionu 756 537 03 Chrudim 3
Právní forma	Příspěvková organizace (od 1. 1. 2001)
IČO	70 888 116
Zřizovatel	Město Chrudim Resselovo nám. 77 537 01 Chrudim právní forma: obec IČO: 00 270 211
Identifikátor zařízení	600 090 493
IZO	
Základní škola	102 142 408
Školní družina	117 200 212
Fax	469 669 641
E-mail	zs.stadion@chrudim.cz

Vypracovaly: Mgr. Olga Chaloupková
Bc. Olga Lupoměská

Datum vypracování: 24. 8. 2018

Obsah první části

1.	Podpora vzdělávání dětí, žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	6
1.1.	Individuální vzdělávací plán	7
1.2.	Podpůrná opatření	8
1.2.1.	Přehled základních kroků při získávání podpůrného opatření	10
1.3.	Jak postupovat pokud integrace žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ani s využitím podpůrných opatření nevedla k zajištění jeho vzdělávacích potřeb.....	11
1.4.	Jak je to s možností žáka se speciální vzdělávací potřebou – se zdravotním postižením opakovat ročník nebo rozložit si vzdělávání v jednom ročníku na dva roky?.....	12
1.5.	Přestup ze základní školy („běžné“) do školy podle §16 odst. 9 ŠZ.....	12
2.	Metodické doporučení pro případy, kdy rodič nekoná v zájmu dítěte ve spojitosti se vzděláváním	12
3.	Vzdělávání žáků mimořádně nadaných	16
3.1.	Individuální vzdělávací plán pro nadané žáky	16
3.2.	Přeřazení do vyššího ročníku	17
4.	Strategie předcházení školní neúspěšnosti.....	20
4.1.	Příčiny školní neúspěšnosti	20
4.2.	Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv.....	20
4.3.	Strategie předcházení školní neúspěšnosti	20
4.3.1.	Spolupráce s mateřskými školami	20
4.3.2.	Zápis k povinné školní docházce v základní škole	20
4.3.3.	V průběhu vzdělávání v základní škole	21
4.4.	Za školní neúspěšnost v naší škole považujeme situace, kdy	21
4.5.	Situaci řeší.....	21
4.6.	Opatření pro zlepšení prospěchu žáků škola nabízí	22
5.	Standardní činnosti výchovného poradce	22
5.1.	Poradenské činnosti.....	22
5.2.	Metodické a informační činnosti.....	23

Obsah druhé části

Úvod programu	25	
1.	O škole	25
1.1	Základní údaje	25
1.2	Charakteristika školy.....	26
1.3	Úvod k prevenci	26
2.	Preventivní program.....	27
2.1	Cíle programu.....	27
2.2	Cíle primární prevence na škole.....	28
3.	Personální zajištění prevence	28

3.1	Ředitel školy	28
3.2	Školní metodik prevence	29
3.3	Třídní učitel	31
3.4	Preventivní tým	31
4.	Preventivní aktivity v jednotlivých ročnících	31
4.1	Preventivní akce na 1. a 2. stupni	37
4.2	Metody a formy práce	37
5.	Akce pro žáky a rodiče	38
5.1	Jednorázové akce pro žáky	38
5.2	Spolupráce s rodiči a aktivity pro rodiče	38
5.3	Další aktivity školy	39
5.4	Volnočasové aktivity pro žáky	39
6.	Spolupracující organizace	39
6.1	Důležité kontakty	40
6.2	Odkazy na webové stránky s tematikou prevence	41
7.	Řešení přestupků	41
8.	Evaluace programu	42
9.	Legislativní zdroje vztahující se k prevenci	43
	Zdroje	43
	Příloha: Program školy proti šikanování	44
1.	Charakteristika šikanování	44
2.	Odpovědnost školy chránit děti před šikanou	44
3.	Základní komponenty školy pro řešení šikany	45
4.	Postup řešení při výskytu šikany ve škole	46
4.1	Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu	46
5.	Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany	47
5.1	Poplachový plán pro tzv. školní lynčování	47
5.2	Nápravná opatření	48
5.3	Spolupráce se specializovanými institucemi	48
6.	Šikana zaměřená na učitele: jak jí předcházet a jak ji řešit	49
7.	Postup školy při řešení rizikového chování žáků	52
7.1	Postup školy při výskytu nebo užití alkoholu ve škole	52
7.2	Konzumace alkoholu ve škole	52
7.3	Nález alkoholu ve škole	53
7.4	Postup školy při výskytu a konzumaci tabákových výrobků ve škole	54
7.5	Postup školy při výskytu, užití nebo distribuci návykových látek	54
7.6	Postup při řešení záškoláctví	57
7.7	Postup při neomluvené absenci	57

7.8 Prevence záškoláctví58

1. část: Podpora dětí, žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Nově se dítětem, žákem nebo studentem (dále jen „žákem“) se *speciálními vzdělávacími potřebami* (původně se zdravotním znevýhodněním nebo postižením, případně v postavení azylanta, nebo sociálně znevýhodněný) rozumí žák, jehož vzdělávání z důvodů jeho speciálních vzdělávacích potřeb vyžaduje uplatnění podpůrných opatření.

1. Podpora vzdělávání dětí, žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

(1) *Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami* se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření (původně se zdravotním znevýhodněním nebo postižením, případně v postavení azylanta, nebo sociálně znevýhodněný). Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

(2) *Podpůrná opatření*

podpora žáků se realizuje prostřednictvím podpůrných opatření představujících konkrétní pomoc vzdělávání žáka, a to

- v oblasti metod a forem výuky, možnými úpravami hodnocení žáka, organizace výuky, např. zařazením předmětů speciálně pedagogické péče, úpravami výuky v rozsahu i obsahu disponibilních hodin;
- nutnou personální podporou pedagoga při výuce žáků s potřebou podpůrných opatření, a to jak asistentem pedagoga, tak dalším pedagogem nebo speciálním pedagogem;
- při vzdělávání žáků se smyslovým postižením možností využívat tlumočníky českého znakového jazyka nebo přepisovatele,
- využíváním speciálních učebnic, pomůcek, kompenzačních pomůcek, včetně zařazování nových technologií do práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
- spočívají v
 - a) *Poradenskou pomoc školy* (výchovný poradce, školní metodik prevence, (případně školní psycholog, školní speciální pedagog), školní logoped) a **pomoc školského poradenského zařízení** – PPP (pedagogicko-psychologické poradny) a SPC (speciálně pedagogického centra), viz www.nuv.cz
 - b) *Úpravu organizace vzdělávání* (například využívání disponibilních hodin pro vzdělávání žáků se SVP, které umožňují zařadit předměty speciálně pedagogické péče, intenzivnější výuku českého jazyka pro cizince a etnické menšiny, úpravu výuky u selhávajících žáků, úpravu obsahu vzdělávání, dále již zmíněné úpravy v hodnocení žáků a v metodách výuky, úpravy výstupů ze vzdělávání, existuje také možnost prodloužit dobu vzdělávání žáka až o 2 roky atd.),
 - c) *Úpravu podmínek přijímání a ukončování vzdělávání* – respektuje se, jakým způsobem se žák vzdělával, jaká měl podpůrná opatření, a ta se uplatňují v případě potřeby i při přijímání ke studiu a při ukončování vzdělávání

Úpravu výstupů ze vzdělávání – upravený RVP ZV definuje podmínky, za kterých je možné úpravy výstupů ze vzdělávání na ZŠ připravit a skupiny žáků, pro které je možné tyto úpravy provést (žáci s LMP, žáci zrakově a sluchově postižení, případně žáci s kombinovaným postižením),

- d) *použití kompenzačních pomůcek*, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob^{11a)}, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- e) *využívání IVP* (individuální vzdělávací plán, který se při vzdělávání těchto žáků již dnes uplatňuje), návrh na úpravu vzdělávání žáka připravuje ŠPZ (školské poradenské zařízení) a rodič nebo zletilý žák žádá ředitele školy o možnost vzdělávat se podle IVP; kontrola IVP probíhá 1x ročně. S IVP seznamuje ředitel školy, respektive třídní učitel všechny vyučující, kteří se na vzdělávání žáka podílejí.

1.1. Individuální vzdělávací plán

- (1) Individuální vzdělávací plán se stanoví v případě potřeby především pro individuálně integrovaného žáka, žáka s hlubokým mentálním postižením, případně také pro žáka skupinově integrovaného nebo pro žáka speciální školy.
- (2) Individuální vzdělávací plán vychází ze školního vzdělávacího programu příslušné školy, závěrů speciálně pedagogického vyšetření, popřípadě psychologického vyšetření školským poradenským zařízením, popřípadě doporučení registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo odborného lékaře nebo dalšího odborníka, a vyjádření zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka. Je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- (3) Individuální vzdělávací plán je součástí dokumentace žáka.
- (4) Individuální vzdělávací plán obsahuje:
 - a) údaje o obsahu, rozsahu, průběhu a způsobu poskytování individuální speciálně pedagogické nebo psychologické péče žákovi včetně zdůvodnění,
 - b) údaje o cíli vzdělávání žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, včetně případného prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, úpravu konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek nebo absolutoria,
 - c) vyjádření potřeby dalšího pedagogického pracovníka nebo další osoby podílející se na práci se žákem a její rozsah; u žáka střední školy se sluchovým postižením a studenta vyšší odborné školy se sluchovým postižením se uvede potřebnost nezbytných tlumočnických služeb a jejich rozsah⁸⁾, případně další úprava organizace vzdělávání,
 - d) seznam kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů nezbytných pro výuku žáka nebo pro konání příslušných zkoušek,
 - e) jmenovité určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka,
 - f) předpokládanou potřebu navýšení finančních prostředků nad rámec prostředků státního rozpočtu poskytovaných podle zvláštního právního předpisu⁹⁾, kterou se stanoví členění krajských normativů, ukazatele rozhodné pro jejich stanovení, jednotky výkonu pro jednotlivé krajské normativy, vztah mezi ukazateli a jednotkami výkonu, ukazatele pro výpočet minimální úrovně krajských normativů a zásady pro zvýšení krajských normativů (vyhláška o krajských normativěch),
 - g) závěry speciálně pedagogických, popřípadě psychologických vyšetření.

- (5) Individuální vzdělávací plán je vypracován zpravidla před nástupem žáka do školy, nejpozději však 1 měsíc po nástupu žáka do školy nebo po zjištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka (na základě zaslané zprávy z PPP). Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeby.
- (6) Za zpracování individuálního vzdělávacího plánu odpovídá ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se vypracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem.
- (7) Ředitel školy (nebo pověřený pracovník školy) seznámí s individuálním vzdělávacím plánem zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.
- a) asistenta pedagoga, případně dalšího pedagogického pracovníka - například speciálního pedagoga;
 - b) využití asistenta pedagoga,
 - c) využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů, nebo
 - d) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

1.2. Podpůrná opatření

Je možnost poskytovat podpůrná opatření ve školských zařízeních, která se podílejí na vzdělávání žáka, případně na přípravě na vzdělávání žáka. Jedná se především o družinu. Druh a rozsah podpůrných opatření vychází ze speciálních vzdělávacích potřeb žáka a také z toho, která podpůrná opatření má žák k dispozici ve škole, a která jsou nezbytná i pro jeho činnost ve školských zařízeních.

Ředitel školy, poskytne ŠPZ, u něhož zákonný zástupce požádal o vyšetření a vystavení Doporučení ke vzdělávání žáka, aktuální informace o podmínkách a možnostech školy, které se vztahují k potřebám žáka a k možnostem takového žáka v ní vzdělávat.

Po vydání doporučení má škola maximální dobu čtyř měsíců pro vytvoření doporučených podmínek pro vzdělávání žáka a zajištění podpůrných opatření. V případě, že v této lhůtě nelze ve škole zajistit např. stavební či technické úpravy, zváží ŠPZ po konzultaci se školou a zákonným zástupcem žáka možnost kombinace jiných podpůrných opatření, v krajním případě doporučí rodiči školu, která je technicky připravena pro vzdělávání žáka.

V případě nemožnosti zajistit v předepsané lhůtě personální PO (asistent pedagoga, speciální pedagog, učitel předmětu speciálně pedagogické péče apod.), hledá do doby zajištění personálního PO škola řešení, které umožní podporu žáka (např. dohodou o podpoře a metodickém vedení s SPC nebo PPP). Vždy je třeba se řídit základním pravidlem, že jakékoli řešení musí být v nejlepším zájmu žáka.

- (8) Podpůrná opatření podle odstavce 2 se člení do pěti stupňů podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Podpůrná opatření různých druhů nebo stupňů lze kombinovat. Podpůrná opatření vyššího stupně lze použít, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům poskytování dosavadních podpůrných opatření by podpůrná opatření nižšího stupně nepostačovala k naplňování vzdělávacích možností dítěte, žáka nebo studenta a k uplatnění jeho

práva na vzdělávání. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví prováděcí právní předpis.

- (9) Podpůrná opatření **prvního stupně** uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení.

Škola volí podpůrná opatření prvního stupně tehdy, pokud žák má při vzdělávání takové obtíže, že je nezbytné jeho vzdělávání podpořit prostředky pedagogické intervence (změny v metodách a výukových postupech, změny v organizaci výuky žáka, úpravy v hodnocení, v začleňování do sociální a komunikační sítě školní třídy); pokud se jedná o drobné úpravy v rámci výuky jednoho předmětu, je úprava věcí individualizace výuky a práce jednoho pedagoga.

Škola vypracuje Plán pedagogické podpory (PLPP) - stručný dokument, ve kterém jsou uvedeny potřeby úprav ve vzdělávání žáka, návrh jak se bude vzdělávání žáka upravovat a v čem. Formulář PLPP – je přílohou tohoto dokumentu. Pedagogové následně vyhodnocují efektivitu zvolených úprav. Pokud se ani s dodatečnou podporou pedagogů vzdělávání žáka nezlepší a nemá trend zlepšovat nebo je jeho stav naopak setrvalý nebo se horší - pak je vhodné žákovi a zákonným zástupcům doporučit, aby navštívili školské poradenské zařízení.

Škola zajistí předání PLPP školskému poradenskému zařízení, aby se předešlo uplatňování neúčinných podpůrných opatření.

Podpůrná opatření **druhého až pátého** stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. Škola nebo školské zařízení může místo doporučeného podpůrného opatření přijmout po projednání s příslušným školským poradenským zařízením a s předchozím písemným informovaným souhlasem zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka jiné podpůrné opatření stejného stupně, pokud to neodporuje zájmu dítěte, žáka nebo studenta.

A. Rodič (žák) respektoval doporučení školy nebo se rozhodl sám k návštěvě ŠPZ

Školské poradenské zařízení (PPP nebo SPC) nejpozději do tří měsíců od objednání žáka provede posouzení speciálních vzdělávacích potřeb žáka a do 30 dnů od návštěvy ŠPZ vypracuje pro rodiče zprávu z vyšetření. Pro rodiče a školu pak vypracuje *Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami*. V případě, že podmínkou pro stanovení podpůrných opatření je vyjádření dalšího odborníka (lékaře apod.), prodlužuje se tomu adekvátně lhůta pro vypracování Doporučení.

Při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb vychází ze sdělení rodiče a žáka, ze závěrů školy a PLPP, pokud byl zpracován, dále ze závěrů vyšetření lékařů a dalších odborníků, kteří se do té doby nebo i následně podíleli na péči o žáka.

Pokud bude příprava Doporučení ke vzdělávání žáka vyžadovat:

a) informace školy (zajištění pomůcek, přítomnost asistenta pedagoga ve třídě v případě, že již ve třídě asistent působí, uzpůsobení dalších podmínek pro vzdělávání žáka, tj. velikost třídy, organizace vzdělávání atd.) – **pak před vydáním doporučení zástupce ŠPZ konzultuje se školou**. Obvykle ve školách zajišťují tyto služby výchovní poradci nebo ředitel školy pověří jiného pedagoga, který bude o nastavování podpůrných opatření se ŠPZ komunikovat

b) informace dalšího ŠPZ, pokud bude charakter speciálních vzdělávacích potřeb žáka takový, že bude třeba komunikovat s více zařízeními.

Jedná se především o žáky s kombinovaným postižením, kdy žák má obtíže, které pramení například z poruchy učení a současně je slabozraký a je třeba mu poskytovat i speciálně pedagogickou péči. V takovém případě se musí domluvit dvě ŠPZ na formulaci jednoho Doporučení ke vzdělávání žáka, aby podpůrná opatření nebyla poskytována duplicitně

B. Rodič nebo zletilý žák přes opakovaná upozornění a vysvětlení důsledků nenavštívil ŠPZ za účelem nastavení podpůrných opatření ve vzdělávání žáka a způsobil tak žákovi obtíže při vzdělávání, protože škola sama dostatečná podpůrná opatření vytvořit nemůže.

V této situaci se může škola obrátit na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádat o součinnost. Tato varianta je považována za mezní, tedy je třeba ji volit až v případě, kdy nelze jinými cestami dosáhnout naplnění zájmu žáka (podrobněji viz materiál tzv. informačního balíčku Metodické doporučení pro případy, kdy rodič nekoná v zájmu dítěte ve spojitosti se vzděláváním).

- (10) Podmínkou poskytování podpůrného opatření druhého až pátého stupně školou nebo školským zařízením je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka.
- (11) Podpůrné opatření druhého až pátého stupně přestane škola nebo školské zařízení po projednání se zletilým žákem, studentem nebo zákonným zástupcem dítěte nebo žáka poskytovat, pokud z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že podpůrné opatření již není nezbytné.
- (12) Podpůrná opatření při vzdělávání dítěte, žáka a studenta, který nemůže vnímat řeč sluchem, se volí tak, aby bylo zajištěno vzdělávání v komunikačním systému neslyšících a hluchoslepých osob, který odpovídá potřebám dítěte, žáka nebo studenta. Žákům a studentům vzdělávaným v českém znakovém jazyce se souběžně poskytuje vzdělávání také v psaném českém jazyce, přičemž znalost českého jazyka si tito žáci a studenti osvojují metodami používanými při výuce českého jazyka jako cizího jazyka. Využívá-li škola nebo školské zařízení tlumočnicka českého znakového jazyka, zajistí, aby jeho činnost vykonávala osoba, která prokáže vzdělání, nebo praxi a vzdělání, jimiž získala znalost českého znakového jazyka na úrovni rodilého mluvčího a tlumočnické dovednosti na úrovni umožňující plnohodnotné vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta.
- (13) Podpůrná opatření při vzdělávání dítěte, žáka a studenta, který při komunikaci využívá prostředků alternativní nebo augmentativní komunikace, se volí tak, aby bylo zajištěno vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá potřebám dítěte, žáka nebo studenta.
- (14) Pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem lze zřizovat školy nebo ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny. Zařadit do takové třídy, studijní skupiny nebo oddělení nebo přijmout do takové školy lze pouze dítě, žáka nebo studenta uvedené ve větě první, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření podle odstavce 2 nepostačovala k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění jeho práva na vzdělávání. Podmínkou pro zařazení je písemná žádost zletilého žáka nebo studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem dítěte, žáka nebo studenta.

1.2.1. Přehled základních kroků při získávání podpůrného opatření

Zápis do 1. třídy

- nástup do ZŠ
- v případě prokazatelných obtíží žáka je ŠPZ posoudí a doporučí rodiči, jak má postupovat

ŠPZ ve spolupráci s rodiči a dalšími odborníky rozhodne o:

odložení školní docházky a posílení přípravy na školu, nebo nástupu do školy s využitím podpůrných opatření

Opatření 1. stupně

ZŠ vzdělává žáka s využitím podpůrných opatření 1. stupně (individuálně či zpracuje PLPP)

- pravidelná podpora školním poradenským pracovištěm a pedagogy
- podpora je úspěšná a není tak třeba vyšetření v ŠPZ

Opatření 2. – 5. stupně

ZŠ doporučí návštěvu ŠPZ, případně se k ní rodič sám rozhodne

- nejpozději do 3 měsíců od objednání je vystaveno doporučení ke vzdělávání žáka

ZŠ doporučí návštěvu ŠPZ, ale rodič nebo zletilý žák nenavštíví ŠPZ za účelem nastavení PO

- škola se obrátí na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádá o součinnost (mezní varianta)

Pomoc ŠPZ (PPP/SPC)

- posoudí vzdělávací potřeby žáka, vyhodnotí závěry vyšetření
- doporučí podpůrná opatření ve vzdělávání žáka (2. - 5. stupeň podpory)
- v případě, že žák potřebuje pomoc a podporu také ve školském zařízení (např. v družině), určí ŠPZ na odpovídající dobu podpůrná opatření i pro školské zařízení (např. asistent pedagoga, je-li pro žáka důležitý i ve školním zařízení)

Vyhodnocování účelnosti podpory

- ŠPZ pravidelně po jednom roce u žáků s LMP vyhodnocuje účinnost opatření, kontroluje IVP a poskytování všech podpůrných opatření; kontrola IVP a jeho naplňování probíhá 1x ročně
- jinak ŠPZ provádí kontrolu doporučení zpravidla do dvou let
- účinná podpora → integrace žáka
- neúspěšná podpora → revize rozhodnutí → nové doporučení

Žák ve škole využívá podpůrná opatření

(např. úpravy metod výuky, AP,

IVP, speciální učebnice)

Potřebuje pomoc a podporu také ve školském zařízení (družina, klub atd.)

ŠPZ na odpovídající dobu doporučí podpůrná opatření i pro školské zařízení - například AP -pokud je pro žáka **DŮLEŽITÝ**

1.3. Jak postupovat pokud integrace žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ani s využitím podpůrných opatření nevedla k zajištění jeho vzdělávacích potřeb

- obtíže žáka se nedají vyrovnat ani s využitím podpůrných opatření a je třeba jej zařadit do třídy, oddělení, skupiny nebo školy podle §16, odst. 9 Sb.,
- ŠPZ vyhodnotí průběh vzdělávání žáka a případně doporučí vzdělávání žáka ve třídě, oddělení, skupině nebo škole podle §16 odst. 9, **k takovému zařazení je však třeba žádosti zákonného zástupce**

Doporučení ŠPZ (PPP/SPC) ke vzdělávání ve třídě nebo škole podle §16 odst. 9 PO nepostačovala k naplnění vzdělávacích potřeb žáka

Vyjádření rodiče + souhlas ředitele školy s přestupem žáka do jiné školy nebo třídy
→rodič podá žádost o zařazení žáka do školy určené pro některý z druhů zdravotního postižení, je seznámen se všemi okolnostmi vzdělávání žáka a s jeho informovaným souhlasem je žák do takové třídy, skupiny nebo školy zařazen; škola podá informace o specifických podmínkách vzdělávání ve škole do 7 dnů

U žáků s LMP kontrola po jednom roce
U jiných druhů zdravotního postižení kontrola zpravidla po dvou letech

1.4. Jak je to s možností žáka se speciální vzdělávací potřebou – se zdravotním postižením opakovat ročník nebo rozložit si vzdělávání v jednom ročníku na dva roky?

- Ředitel školy může žákovi, který po splnění povinné školní docházky nezískal základní vzdělání, povolit po posouzení důvodů uvedených v žádosti jeho zákonného zástupce a na základě dosavadních výsledků vzdělávání žáka pokračování v základním vzdělávání, nejdéle však do konce školního roku, v němž žák dosáhne osmnáctého roku věku (§ 55 školského zákona)
- Žákovi se zdravotním postižením může ředitel školy ve výjimečných případech povolit pokračovat v základním vzdělávání do konce školního roku, v němž žák dosáhne dvacátého roku věku, v případě žáků vzdělávajících se podle § 16 odst. 8 věty druhé a podle § 48 v základní škole speciální pak se souhlasem zřizovatele do dvacátého šestého roku věku.

1.5. Přestup ze základní školy („běžné“) do školy podle §16 odst. 9 ŠZ

- *Ve vzdělávacích programech a o organizačních změnách, které ve spojení s přechodem Ředitel školy je povinen informovat zákonného zástupce žáka o rozdílech do jiného vzdělávacího programu mohou nastat → žádosti je vyhověno.*
- *Žák se vzdělává ve třídě nebo škole zřízené pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona, podle IVP, které se 1 x ročně vyhodnocuje → pokud by běžná škola měla více žáků uvedených v §16, odst. 9 školského zákona, například žáků se závažnými poruchami chování nebo učení, pak může vytvořit takovou třídu i v běžné škole; to platí i pro žáky s LMP.*

2. Metodické doporučení pro případy, kdy rodič nekoná v zájmu dítěte ve spojitosti se vzděláváním

Jaké jsou právní možnosti v případě, kdy zákonný zástupce - rodič nekoná v souladu se zájmem dítěte (např. pokud nedává souhlasy či žádosti o zařazení dítěte do speciální školy v případech, kdy je to v souladu se zájmem dítěte a pro dítě nevhodnější)? Co dělat, pokud rodič nechce nechat dítě vyšetřit školském poradenském zařízení? Co jiného by mohlo udělat školské poradenské zařízení nebo škola než kontaktovat orgán sociálně právní ochrany dětí? Má škola nebo školské poradenské zařízení možnost vyvolat nějaké soudní řízení?

I.

Východiska

1. Základním právním vztahem mezi rodičem a dítětem, definujícím jejich poměry, je vztah rodičovské odpovědnosti. Podle § 865 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům. Má ji každý rodič, ledaže jí byl zbaven. Podle ust. § 875 odst. 1 občanského zákoníku rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče v souladu se zájmy dítěte. Nejedná-li rodič v souladu se zájmy svého dítěte, porušuje svou základní povinnost dbát práv dítěte. Podle ust. § 855 odst. 2 občanského zákoníku je účelem povinností a práv k dítěti zajištění jeho morálního a hmotného prospěchu.
2. Ustanovení § 858 občanského zákoníku stanoví: rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.
3. Aby mohli rodiče své povinnosti plynoucí z rodičovské odpovědnosti vykonávat efektivně, jsou od narození dítěte jeho zákonnými zástupci (§ 892 občanského zákoníku). Jako zákonní zástupci dítěte mají v době jeho plnění základní školní docházky zvláštní práva a povinnosti plynoucí ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Jako zákonní zástupci mají podle ust. § 21 odst. 2 školského zákona právo na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání a poradenskou pomoc školy. Tomuto právu odpovídá povinnost školy zákonným zástupcům informace a poradenskou pomoc poskytnout.

II.

Zapojení školy

1. Brání-li zákonní zástupci svou činností nebo nečinností řádnému poskytování vzdělání a jednají-li tak v rozporu se zájmy dítěte, ředitel školy je podle ust. § 22 odst. 3 písm. b) školského zákona vyzve, aby se osobně zúčastnili projednání této záležitosti. Zákonní zástupci jsou povinni se tohoto projednání zúčastnit. Na tomto projednání škola podrobně a citlivě informuje zákonné zástupce o jejich právech a povinnostech, o tom, že se postupuje v nejlepším zájmu dítěte a o dalších nezbytných skutečnostech, jako je například možnost návštěvy školského poradenského zařízení (dále jen „ŠPZ“).

III.

Zapojení školského poradenského zařízení

1. V souladu s § 1 odst. 5 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, vydává ŠPZ na základě vyšetření dítěte tzv. „doporučení“. Doporučení ŠPZ se vydávají a podpůrná opatření se poskytují vždy v nejlepším zájmu dítěte, za účelem zajištění jeho práva na vzdělávání odpovídajícího jeho speciálním vzdělávacím potřebám a možnostem podle ust. § 16 odst. 6 školského zákona. Pokud zákonní zástupci odmítají spolupracovat se školou nebo ŠPZ, a to i přesto, že je k naplnění jeho speciálních vzdělávacích potřeb nezbytné využití podpůrných opatření, znemožňují tím naplnění práva dítěte na vzdělávání a neplní své povinnosti plynoucí z rodičovské odpovědnosti.
2. Neochota se školou spolupracovat se může projevit i tím, že zákonný zástupce z nějakého důvodu navzdory doporučení učitele nebo ředitele odmítne dítě nechat vyšetřit v pedagogicko-psychologické poradně. Pro nastavení podpůrných opatření i pro zařazení dítěte/žáka/studenta podle § 16 odst. 9 školského zákona je přitom doporučení poradny nezbytné, neboť vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami by nemohlo probíhat s využitím podpůrných opatření. V takovém případě počítá ust. § 16a odst. 4 školského zákona ve znění účinném od 1. 9. 2016 s možností uložit žákovi nebo zákonnému zástupci využití poradenské pomoci na základě

rozhodnutí orgánu veřejné moci. Tímto orgánem může být nejenom soud, vykonávající tzv. „péči soudu o nezletilé“ podle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ale i orgán sociálně-právní ochrany dětí (§ 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSPOD“). Povinnost absolvovat vyšetření je tak možné uložit nejen dítěti, jehož zákonný zástupce s vyšetřením nesouhlasí, ale i samotnému zákonnému zástupci. Takový postup je vhodné uplatnit především za předpokladu, že zákonný zástupce své rozhodnutí nesvolit k uzpůsobení vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami pravděpodobně zakládá na racionálně neopodstatnitelných důvodech. Vydané doporučení se poté rozešle orgánu veřejné moci, který vyšetření nařídil, příp. orgánu sociálně-právní ochrany dětí, jestliže o to požádal (citovaný § 16a odst. 4).

3. S ohledem na princip subsidiarity je nutné trvat na tom, aby školy vynaložily náležité úsilí v řešení problému ještě na úrovni školy, využívaly co nejmírnější opatření, a na ostatní orgány se obracely až tehdy, nemohla-li být situace vyřešena méně invazivním způsobem.
4. V případě trvající nespolupráce ze strany zákonných zástupců jsou školy a školská zařízení podle ust. § 10 odst. 4 ZSPOD, povinna oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti uvedené v ust. § 6 ZSPOD, tj. o děti rodičů neplnících povinnosti plynoucí z rodičovské odpovědnosti (ať už tím, že i přes vyzvání nevyužili poradenskou pomoc, anebo tím, že navzdory doporučení školského poradenského zařízení jednali v rozporu se zájmem dítěte).

IV.

Zapojení orgánu sociálně-právní ochrany dětí

1. Obecní úřad obce s rozšířenou působností (resp. orgán sociálně-právní ochrany dětí) působí na rodiče, aby plnili povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti (§ 10 odst. 1 písm. b) ZSPOD). K tomu jim poskytuje i poradenskou pomoc podle § 11 ZSPOD. Pokud se ani takto nepodaří nastalou situaci vyřešit, může se zapojit soud.
2. Pokud selžou nástroje uvedené výše, které má v dispozici škola nebo školské poradenské zařízení, a současně rodič - zákonný zástupce nejedná v souladu s nejlepším zájmem dítěte, je nezbytné předně kontaktovat OSPOD.

V.

Zapojení soudu

V. 1 Úkoly soudu při péči o nezletilé – vhodná opatření a nařízení vyšetření

1. Ve věcech rodičovské odpovědnosti rozhoduje soud podle § 466 an. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Předtím, než rozhodne o nařízení předběžného opatření (V. 2) nebo o omezení rodičovské odpovědnosti a jmenování opatrovníka (V. 3), musí soud v zájmu ochrany dítěte usilovat v prvé řadě o řádné plnění povinností při péči o nezletilého (§ 474 odst. 2 zákona) a za tímto účelem vyřizuje podněty a upozornění fyzických a právnických osob stran péče o nezletilého a činí vhodná opatření (§ 474 odst. 2 zákona). O vhodnosti a účelnosti navržených nebo zamýšlených opatření soud zpravidla zjistí názor orgánu vykonávajícího sociálně-právní ochranu dětí, který je obeznámen s poměry (§ 474 odst. 3 zákona).
2. Jako nejmírnější vhodné opatření slouží soudu napomenutí. V něm rodiče – zákonného zástupce zpravidla upozorní na nutnost ochrany zájmu dítěte na adekvátním vzdělávání, na praxi zařazování dětí s předmětným typem znevýhodnění do speciální školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny a na možnost uložení závažnějších výchovných opatření, pokud by rodič nadále jednal v rozporu se zájmem dítěte.
3. Uzná-li to soud v konkrétní situaci za vhodné, může na základě § 474 odst. 2 zákona o zvláštních řízeních soudních nařídít, aby bylo dítě vyšetřeno školským poradenským zařízením, a to i tehdy, jestliže o to zákonný zástupce dítěte nepožádal. Školské poradenské zařízení má pak povinnost o svých zjištěních soud informovat (§ 16a odst. 4 školského zákona ve znění účinném od 1. 9. 2016).

V. 2 Předběžné opatření podle zákona o zvláštních řízeních soudních

1. Podle § 16 odst. 1 ZSPOD platí, že „ocitne-li se dítě ve stavu nedostatku řádné péče anebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jeho jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo narušen, je obecní úřad obce s rozšířenou působností povinen podat neprodleně návrh soudu na vydání předběžného opatření.“
2. Podle § 924 občanského zákoníku „ocitne-li se dítě ve stavu nedostatku řádné péče bez ohledu na to, zda tu je či není osoba, která má právo o ně pečovat, anebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jeho jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo byl-li narušen, soud upraví předběžně poměry dítěte na nezbytně nutnou dobu; rozhodnutí soudu nepřekáží, pokud dítě není řádně zastoupeno“.
3. V případech, kdy zákonný zástupce nejedná v zájmu dítěte toliko z toho důvodu, že odmítá dát souhlas k určité formě vzdělávání, není důvod pro použití § 924 občanského zákoníku. Jeho užití lze odůvodnit jedině takovými závažnými porušeními rodičovské odpovědnosti, které zákon v § 924 předpokládá. Život dítěte, jeho normální vývoj ani jeho jiný důležitý zájem totiž většinou není vážně ohrožen ani narušen. Nakonec ani použití předběžného opatření se s ohledem na jeho funkci (§ 74 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů („OSŘ“), dále viz § 452 odst. 2 věta druhá, lhůtu podle § 456 a dobu podle § 459 odst. 1 a § 460 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb. (dále jen „zákon č. 292/2013 Sb.“)) nejeví pro situaci chybějícího projevu vůle, kdy je potřeba trvalé úpravy právního postavení dítěte, jako vhodné.

V. 3 Předběžné opatření podle občanského soudního řádu

1. Kromě předběžného opatření podle § 452 zákona o zvláštních řízeních soudních, je v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé také možnost vydat předběžné opatření podle § 74 a násl. OSŘ. Podle § 74 odst. 1 OSŘ platí, že před zahájením řízení může předseda senátu nařídit předběžné opatření, je-li třeba, aby zatímně byly upraveny poměry účastníků, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen. Návrh na nařízení předběžného opatření podle § 76 odst. 2 OSŘ bude zpravidla součástí návrhu na zahájení řízení, může být podán i před zahájením řízení a dále § 102 OSŘ připouští vydání předběžného opatření i po zahájení řízení.
2. Řízení podle § 466 písm. e) zákona o zvláštních řízeních soudních lze zahájit i bez návrhu (viz § 13 ve spojení s § 468 odst. 1 a 2 zákona a contrario) a stejně tak lze rozhodnout bez návrhu o nařízení předběžného opatření. Soud řízení zahájí bezodkladně poté, co se dozví o skutečnostech rozhodných pro vedení řízení podle zákona o zvláštních řízeních soudních (§ 13 věta druhá zákona). Soud se o těchto skutečnostech zpravidla dozví z iniciativy ředitele školy, který může podat soudu podnět směřující právě k nařízení předběžného opatření.
3. Soud ve výroku usnesení o předběžném opatření určí školu nebo třídu, v níž bude dítě vykonávat povinnou školní docházku, než bude meritorně rozhodnuto (k přípustnosti tohoto určovacího petitu srov. usnesení Ústavního soudu ČR z 6. října 2015, sp. zn. III. ÚS 2467/15). Shodně může soud také nařídit zákonnému zástupci, aby se zdržel jednání, které je v rozporu se zájmem dítěte, tedy například odvolat žádost či souhlas.

V. 4 Jmenování opatrovníka

1. Obecní úřad obce s rozšířenou působností je podle § 14 odst. 1 písm. b) ZSPOD oprávněn podat soudu návrh na omezení rodičovské odpovědnosti nebo jejího výkonu. Soud bude v řízení postupovat podle ust. § 466 a následujících zákona č. 292/2013 Sb.
2. Omezení či pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti je bezpochyby vážný zásah do ústavního práva na rodinný život a je možné je užívat jen ve zvlášť odůvodněných případech. Jak konstatoval Nejvyšší soud, „opatření, která lze ve vztahu k rodičovské odpovědnosti přijmout, jsou přitom odstupňována hierarchicky s přihlédnutím k tomu, zda mají sankční

povahu (omezení či zbavení rodičovské odpovědnosti), či nesankční (pozastavení rodičovské odpovědnosti). I v takové situaci, kdy je dán zájem dítěte na úpravě již nastolených rodinných vztahů, je třeba při výběru konkrétního opatření představujícího zásah do práva na rodinný život zvažovat jeho přiměřenost. Lze-li legitimního cíle dosáhnout mírnějšími prostředky, než jaké jsou některým z účastníků navrhovány, pak je na místě zvažovat tento mírnější zásah (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. 30 Cdo 1686/2011).“ Podle Nejvyššího soudu se na těchto pravidlech s účinností nového občanského zákoníku nic nezměnilo (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. prosince 2014, sp. zn. 30 Cdo 3361/2014).

3. S rozhodnutím o omezení rodičovské odpovědnosti nebo jejího výkonu soud stanoví dítěti opatrovníka podle § 878 odst. 3 občanského zákoníku.
4. Další možností je také, že soud jmenuje dítěti opatrovníka v případech, kdy zákonný zástupce dítěte dostatečně nehájí jeho zájmy (§ 943). Tohoto opatrovníka je možné jmenovat právě v případech, kdy rodič – zákonný zástupce nejedná v souladu se zájmem dítěte, tedy brání řádnému vzdělávání. V takovém případě může škola nebo i školské poradenské zařízení podat podnět k zahájení řízení o jmenování opatrovníka.
5. Opatrovník poté poskytne škole nezbytnou součinnost k naplnění práva dítěte na vzdělávání. O jmenování opatrovníka může soud rozhodnout i bez návrhu. Je povinen přihlídnout ke stanovisku rodičů – zákonných zástupců, dítěte, příp. i dalších osob.
6. Ve výroku usnesení soud určí rozsah práva a povinností opatrovníka (§ 945 občanského zákoníku), přičemž z pravidla se tato práva a povinnosti omezí pouze na záležitosti týkající se vzdělávání žáka, a to s ohledem na § 947 občanského zákoníku, který připouští, že opatrovník může být jmenován jen za účelem určitého právního jednání, čímž se opatrovník odlišuje např. od poručníka.

3. Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

- (1) Mimořádně nadaným žákem se pro účely této vyhlášky rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých rozumových oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech.
- (2) Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení.
- (3) Pro mimořádně nadané žáky může ředitel školy vytvářet skupiny, ve kterých se vzdělávají žáci stejných nebo různých ročníků v některých předmětech.

3.1. Individuální vzdělávací plán pro nadané žáky

- (1) Vzdělávání mimořádně nadaných žáků se může uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu, který vychází ze školního vzdělávacího programu příslušné školy, závěrů psychologického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka. Je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného žáka.
- (2) Individuální vzdělávací plán je součástí dokumentace žáka.
- (3) Individuální vzdělávací plán obsahuje:
 - a) závěry psychologických vyšetření, která blíže popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného žáka, případně vyjádření registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost,
 - b) údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické nebo psychologické péče mimořádně nadanému žákovi,

- c) vzdělávací model pro mimořádně nadaného žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, úpravu zkoušek,
 - d) seznam doporučených učebních pomůcek, učebnic a materiálů,
 - e) určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování péče o mimořádně nadaného žáka,
 - f) personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka,
 - g) určení pedagogického pracovníka školy pro sledování průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a pro zajištění spolupráce se školským poradenským zařízením,
 - h) předpokládanou potřebu navýšení finančních prostředků nad rámec prostředků státního rozpočtu poskytovaných podle zvláštního právního předpisu⁹).
- (4) Individuální vzdělávací plán je vypracován po nástupu mimořádně nadaného žáka do školy, nejpozději však do 3 měsíců po zjištění jeho mimořádného nadání. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.
- (5) Za zpracování individuálního vzdělávacího plánu odpovídá ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se vypracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem.
- (6) Ředitel školy seznámí s individuálním vzdělávacím plánem zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.
- (7) Určený pedagogický pracovník školy sleduje průběh vzdělávání mimořádně nadaného žáka a poskytuje společně se školským poradenským zařízením podporu žákovi i jeho zákonným zástupcům.

3.2. Přerazení do vyššího ročníku

- (1) Ředitel školy může přeradit mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí, kterou jmenuje ředitel školy.
- (2) Komise je nejméně tříčlenná a tvoří ji vždy:
- a) předseda, kterým je zpravidla ředitel školy nebo jím pověřený učitel,
 - b) zkoušející učitel, jímž je vyučující předmětu dané vzdělávací oblasti, v prvním až pátém ročníku základního vzdělávání vyučující daného ročníku,
 - c) přísedící, kterým je učitel vyučující předmětu dané vzdělávací oblasti.
- (3) Termín konání zkoušky stanoví ředitel školy v dohodě se zákonným zástupcem žáka nebo se zletilým žákem. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví ředitel školy náhradní termín zkoušky.
- (4) Žák může v 1 dni skládat jen 1 zkoušku.
- (5) Ředitel školy stanoví obsah, formu a časové rozložení zkoušky s ohledem na věk žáka. Zkouška ověřuje vědomosti a dovednosti umožňující žákovi plynulý přechod do vyššího ročníku a je zaměřena na jednotlivý předmět nebo vzdělávací oblast.
- (6) Výsledek zkoušky určí komise hlasováním. V případě rovnosti hlasů rozhodne hlas předsedy.
- (7) O zkoušce se pořizuje protokol, který je součástí dokumentace žáka.

- (8) Ředitel školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka nebo zletilému žákovi.
- (9) Za neabsolvovaný ročník nebude žákovi vydáno vysvědčení. V následujících vysvědčeních se na zadní straně uvede, které ročníky žák neabsolvoval.

Plán pedagogické podpory (PLPP)

Jméno a příjmení dítěte, žáka nebo studenta (dále jen „žák“)	Jméno a příjmení	
Škola	Škola, město, ulice	
Ročník	Ročník	
Důvod k přistoupení sestavení PLPP	Zde zaznamenejte hlavní důvody, které vás vedou k rozhodnutí zpracovat u žáka PLPP.	
Datum vyhotovení	Datum vyhotovení	
Vyhodnocení PLPP plánováno ke dni	Datum plánovaného vyhodnocení	

<p>I. Charakteristika žáka a jeho/její obtíží (silné, slabé stránky; popis obtíží; pedagogická, případně speciálně - pedagogická diagnostika s cílem stanovení úprav ve vzdělávání; aktuální zdravotní stav; další okolnosti ovlivňující nastavení podpory)</p> <p>Zde vypište obtíže žáka, které vás vedly ke zpracování PLPP. Více viz závorka výše.</p>
--

<p>II. Stanovení cílů PLPP (cíle rozvoje žáka)</p> <p>Zde uveďte, na základě výše uvedených faktů, jakých cílů u žáka chcete dosáhnout.</p>

<p>III. Podpůrná opatření ve škole (Doplňte konkrétní postupy v těch kategoriích podpůrných opatření, které uplatňujete.)</p>
<p>a) Metody výuky (specifikace úprav metod práce se žákem)</p> <p>Zde uveďte metody, které budete při podpoře žáka uplatňovat, abyste dosáhli stanovených cílů.</p>
<p>b) Organizace výuky (úpravy v organizaci výuky ve školní třídě, případně i mimo ni)</p> <p>Zde uveďte, jaké budete využívat změny v organizaci výuky žáka, abyste dosáhli stanovených cílů.</p>
<p>c) Hodnocení žáka (vymezení úprav hodnocení, jak hodnotíme, co úpravami hodnocení sledujeme, kritéria)</p> <p>Zde uveďte, jak upravíte hodnocení pokroku, aby podporovalo a napomáhalo dosažení cílů stanovených tímto PLPP.</p>
<p>d) Pomůcky (učebnice, pracovní listy, ICT technika, atd.)</p> <p>Zde uveďte, jaké pomůcky budete k naplnění cílů využívat.</p>
<p>e) Požadavky na organizaci práce učitele/lů</p> <p>Zde uveďte, jaké požadavky máte na ostatní učitele, kteří vyučují žáka, aby bylo dosaženo stanovených cílů.</p>

4. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Poradenské služby zabezpečuje výchovná poradkyně Mgr. Olga Chaloupková, metodička prevence Bc. Olga Lupoměská a třídní učitelé.

Škola průběžně vyhodnocuje žáky s riziky neúspěšnosti, poskytuje jim pomoc k jejímu překonání, zohledňuje vnější prostředí ovlivňující výsledky žáků, přijímá případná opatření k zamezení rizikového chování.

4.1. Příčiny školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vážným problémem, který se vyskytne na všech školách. Jeho řešení si vyžaduje náročnou práci s dítětem a často také s rodinou dítěte. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat a ne vždy se to podaří.

4.2. Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv

- a) osobnost dítěte - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy chování, zdravotní komplikace žáka.
- b) nepodnětné rodinné prostředí (žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole - mezi kamarády, ve třídě, ve vztahu s učitelem)
- c) rodinné prostředí s nezájmem o školu a školní dění
- d) nadměrně ochranné rodinné prostředí

4.3. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

4.3.1. Spolupráce s mateřskými školami

- Poskytování informací učitelkám mateřských škol v oblasti školní připravenosti dětí (především spolupráce s MŠ U Stadionu, Chrudim)
- Informace zákonným zástupcům dětí, jak připravit děti pro vstup do 1. ročníku základní školy - v rámci Dne otevřených dveří, Den naruby
- Návštěvy dětí z MŠ ve škole – společná výuka

4.3.2. Zápis k povinné školní docházce v základní škole

- Konzultace se zákonnými zástupci dětí
- Schůzka rodičů zapsaných dětí do ZŠ za přítomnosti psychologa PPP Chrudim v průběhu června

- Případné doporučení programů a metod k vyrovnání menší či nedostatečné připravenosti dětí pro úspěšné zvládnutí 1. ročníku základní školy

4.3.3. V průběhu vzdělávání v základní škole

- Vyhledávání žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb - především třídní učitelé
- Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče
- Stanovení plánu pedagogické podpory
- Vyhodnocení plánu pedagogické podpory a stanovení dalšího postupu
- V odůvodněných případech doporučení zákonným zástupcům žáka vyšetření ve školském poradenském zařízení
- Na základě doporučení školského poradenského pracoviště zpracování individuálního vzdělávacího plánu a jeho realizace
- Poskytování podpůrných opatření dle vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Spolupráce s orgánem sociálně právní ochrany dětí
- Akce pro rodiče – ukázkové hodiny, Dny otevřených dveří

4.4. Za školní neúspěšnost v naší škole považujeme situace, kdy

- se žákův prospěch v předmětu nebo ve více předmětech výrazně zhorší o 2 stupně (nebo více) ve čtvrtletí nebo pololetí,
- žák ve čtvrtletí nebo pololetí neprospívá v jednom předmětu nebo ve více předmětech (4, 4-5, 5).

4.5. Situaci řeší

- vyučující předmětu – informují zákonné zástupce a třídního učitele, navrhnou opatření,
- třídní učitel – zajišťuje informaci rodičům prostřednictvím elektronické žákovské knížky a klasické žákovské knížky nebo společné schůzky vyučujících a zákonných zástupců, rozhoduje o potřebě vypracování plánu pedagogické podpory (PLPP),
- výchovný poradce nebo metodik prevence – účastní se jednání se zákonnými zástupci žáků a třídními učiteli, pokud selhala jednání vyučujících s rodiči neprospívajících žáků
- metodik prevence – vede evidenci žáků ohrožených neprospěchem (ve čtvrtletí, pololetí), v případě nutnosti zajišťuje opatření po konzultaci s vedením školy

- výrazné zhoršení prospěchu žáka nebo jeho neprospěch je vždy oznámen zákonnému zástupci, pokud možno včas, aby měl žák možnost prospěch na vysvědčení opravit.

4.6. Opatření pro zlepšení prospěchu žáků škola nabízí

- pravidelné konzultace učitelů – termíny konzultací naleznete v informačním letáku školy
- mimořádné konzultace učitelů po dohodě,
- mimořádné domácí úkoly po dohodě,
- mimořádné doučování pro žáky s ohroženým prospěchem v domluvených termínech s vyučujícím
- možnost konzultace zákonných zástupců s učiteli po domluvě
- užívání vhodných metod a forem práce v hodině,
- komunikaci s výchovným poradcem nebo metodikem prevence v pravidelných konzultačních hodinách - přehled na internetové adrese školy nebo po telefonické domluvě,
- pokud je to nutné, třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími žáka vypracuje PLPP a s jeho obsahem seznámí zákonného zástupce,
- je-li vypracovaný PLPP a cíle PLPP nejsou naplněny, třídní učitel informuje zákonné zástupce a zve je do školy k jednání. Třídní učitel zákonnému zástupci navrhuje vyšetření žáka ve školském poradenském zařízení. Písemné podklady z těchto jednání jsou archivovány u výchovného poradce jako příloha PLPP žáka,
- je-li žák vzděláván podle IVP a neprospívá nebo u něj dochází ke zhoršení, třídní učitel informuje zákonné zástupce a zve je do školy k jednání za účasti výchovného poradce. V případě nutnosti je situace konzultována se školským poradenským zařízením. Písemné podklady z těchto jednání jsou archivovány u výchovného poradce jako příloha IVP žáka.

5. Standardní činnosti výchovného poradce

5.1. Poradenské činnosti

1) Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:

- a) koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství - kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka,
- b) základní skupinová šetření k volbě povolání, administrace, zpracování a interpretaci zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků,

- c) individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti (ve spolupráci s třídním učitelem),
 - d) poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků ve spolupráci s třídním učitelem,
 - e) spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy,
 - f) zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích krajských poboček Úřadu práce České republiky poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek.
 - g) poskytování služeb kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.
- 2) Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky, včetně spolupráce na přípravě, kontrole a evidenci plánu pedagogické podpory a potřebou podpůrného opatření v 1. stupni.
 - 3) Zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
 - 4) Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
 - 5) Příprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.
 - 6) Poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.

5.2. Metodické a informační činnosti

- 1) Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy:
 - a) v otázkách kariérového rozhodování žáků,
 - b) s přípravou a vyhodnocováním plánu pedagogické podpory,
 - c) s naplňováním podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
 - d) s tvorbou a vyhodnocováním individuálních vzdělávacích plánů,
 - e) v práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.

- 2) Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence pedagogickým pracovníkům školy.
- 3) Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
- 4) Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.
- 5) Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
- 5) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- 6) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

2. část: Preventivní program

Úvod programu

Preventivní program patří mezi základní dokumenty v naší škole. Na jeho vypracování a především dodržování jím nastavených pravidel se podílí každý člen pedagogického sboru školy. Preventivní program obsahuje informace nejen pro učitele, ale i pro rodiče žáků a širokou veřejnost, která se s žáky školy dostává do kontaktu při každodenním styku.

Cílem preventivního programu školy je posláním vychovat pokud možno ze všech žáků bytosti, které budou prospěšné naší společnosti. Pomocí nejrůznějších preventivních akcí přiblížit žákům nástrahy, kterým by se měli nejlépe vyhnout anebo alespoň žákům ukázat jejich alternativy v podobě aktivně tráveného volného času, možnosti sportovního vyžití a podobně. Ať už ve vyučovacích hodinách nebo konkrétně zaměřených programech organizovaných buď školou, nebo externími organizacemi jim přiblížit rizika a hlavně možné následky spojené se společensky škodlivými jevy jako je užívání návykových látek, alkoholu, kouření, krádeže, vandalismus a další. V rámci preventivních programů si žáci vyzkouší, jak odolávat nabídkám drog a odmítat je a nenechat se svést k nekalým činnostem. Zároveň se dozvědí, kde mohou vyhledat pomoc, pokud se oni nebo jejich blízcí dostanou do problémů. Cíli preventivního programu je nejen odstrašující funkce, ale hlavně osvětová, kdy na žáky není vyvíjen nátlak, ale různými formami se učí, jak být lepšími. Naučí se základním morálním hodnotám i tomu, jak tyto morální hodnoty zakomponovat do svých životů, nést si je v sobě a v pozdějším věku je předávat dál svým dětem. Osvojí si vhodnou komunikaci nejen ve vrstevnických kruzích, ale i základy asertivních technik komunikace.

1. O škole

1.1 Základní údaje

Název a adresa školy	Základní škola, Chrudim, U Stadionu 756
Zřizovatel	Město Chrudim
Ředitel	Mgr. Jindřich Vyhnánek
Telefon	469 695 641
E - mail	zs.stadion@chrudim.cz

Výchovný poradce	Mgr. Olga Chaloupková
Telefon	469 695 656
E – mail	zs.stadion@chrudim.cz
Konzultační hodiny	středa 7:55-8:40, čtvrtek 13:40-14:25

Školní metodik prevence	Bc. Olga Lupoměská
Telefon	469 669 652
E – mail	zs.stadion@chrudim.cz
Konzultační hodiny	středa 7:55-8:40, čtvrtek 13:40-14:25

	Počet tříd	Počet žáků
1. stupeň	10	550
2. stupeň	12	
Celkem	22	

1.2 Charakteristika školy

Základní škola Chrudim, U Stadionu 756, se nachází v klidné okrajové části města, je obklopená zástavbou sídliště a rodinných domů, která tvoří část spádové oblasti školy. Vzhledem ke sportovnímu zaměření do školy dojíždí i žáci z okolních obcí. Jedná se o úplnou základní školu se všemi devíti povinnými ročníky a pěti odděleními školní družiny.

Školní areál se skládá z komplexu dvou budov spojených krytou atletickou drahou, samostatné budovy školní jídelny a školního hřiště s atletickými doskočišti na skok o tyči a skok daleký. V 1. poschodí jídelny se tradičně nachází třídy prvních a druhých ročníků. V ranních a odpoledních hodinách tyto učebny sdílí oddělení školní družiny. V komplexu propojených budov se nachází vedení školy, většina tříd 1. stupně, všechny třídy 2. stupně, odborné počítačové učebny, projekční místnost, cvičná kuchyňka, dílna pro práci s technickými materiály a dvě tělocvičny. V bezprostředním okolí školy mají žáci možnost využívat městská sportoviště jako atletický a fotbalový stadion, zimní stadion a krytý plavecký bazén.

Žáci dochází do deseti tříd na 1. stupni a do dvanácti na 2. stupni. S přechodem do šestého ročníku mají žáci možnost nastoupit do třídy se zaměřením na atletickou přípravu nebo především chlapci vstoupit do třídy se sportovní skupinou zaměřenou na kopanou.

Ve škole působí 34 pedagogických pracovníků, z toho 12 netřídních, 1 výchovná poradkyně, 1 školní metodička prevence rizikového chování a dále 5 vychovatelek školní družiny. Mezi další zaměstnance školy mimo provozních patří vzhledem ke sportovnímu zaměření vedoucí trenér atletických tříd a externě docházející trenér fotbalových skupin. Vyučující tělesné výchovy mají trenérskou atletickou licenci různého stupně, tradičně bývají třídními učiteli sportovních tříd a často sami aktivně reprezentují školu na závodech.

1.3 Úvod k prevenci

Z hlediska výskytu rizikového chování, jako je zneužívání drog, šikana a jiné projevy rizikového chování, patří žáci základních škol k nejhroženější skupině. V této věkové skupině se objevují i nové rizikové jevy jako např. kyberšikana.

Z tohoto důvodu je třeba včasné zahájení primární prevence již v průběhu základní školní docházky, a to vhodnou formou přiměřenou věku cílové skupiny. Je důležité mluvit s žáky na dané téma i na neformální úrovni.

Naše škola připravila a realizuje komplexní, dlouhodobý program prevence rizikového chování, do kterého je zahrnuto co nejvíce spolupracujících složek včetně rodičů.

Program je zaměřen na všechny věkové kategorie žáků, zvláště na nejohroženější skupinu žáků ve věku 12 až 15 let.

Rada rodičů se usnesla, že se koná velké množství preventivně zaměřených akcí. Z tohoto důvodu bude v letošním školním roce jejich množství omezeno na jednu akci na ročník.

2. Preventivní program

2.1 Cíle programu

Prevence rizikového chování v působnosti naší školy je zaměřena na¹:

a) Předcházení rizikovým jevům v chování žáků:

- drogové závislosti, alkoholismus, kouření a onemocnění HIV/AIDS a další infekční onemocnění v souvislosti s užíváním návykových látek
- virtuální drogy – netolismus (počítače, video, televize, internet a gambling – patologické hráčství)
- šikanování a ubližování, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií
- vandalismus a další formy násilného chování
- záškoláctví
- krádeže osobních věcí
- rasismus, xenofobie, homofobie, extremismus, antisemitismus
- kriminalita a delikvence
- závislost na politickém a náboženském extremismu
- negativní působení sekt
- sexuální rizikové chování
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- prevence úrazů a otrav

b) Rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání dětí
- ohrožování mravní výchovy mládeže
- poruch příjmu potravy (bulimie, anorexie)

¹ Strategie primární prevence 2013-2018

- domácího násilí
- sebepoškození
- poruchy autistického spektra

2.2 Cíle primární prevence na škole

Dlouhodobým cílem prevence je informovanost všech žáků školy v oblasti rizikového chování a jejich systematická výuka a výchova ke zdravému životnímu stylu. Ve škole se snažíme o vytvoření dostatečného zázemí k trávení volného času v prostorách školy a podporu vlastních aktivit žáků. Snažíme se rozvíjet jejich sociální a komunikační dovednosti, které jim pomohou v krizových situacích s hledáním správného řešení. Snažíme se o začleňování méně průbojných žáků do kolektivu a o odstraňování nevhodného chování mezi žáky. Dalším cílem je zapojení celého pedagogického sboru do systému prevence a aktivní spolupráce s rodiči žáků a spolupráce s dalšími organizacemi zajišťujícími prevenci.

3. Personální zajištění prevence

3.1 Ředitel školy²

Je přímo zodpovědný za prevenci a řešení zjištěných projevů rizikových forem chování. Vytváří podmínky pro předcházení rozvoje rizikového chování zejména:

- poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování, koordinace tvorby, kontrola realizace a pravidelné vyhodnocování Preventivního programu školy
- zapracování Preventivního programu školy zejména do školního řádu a vnitřního řádu
- řešení aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole
- jmenování školního metodika prevence, pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, kvalifikaci, případně mu zajistí podmínky ke studiu nezbytnému k výkonu specializovaných činností v oblasti prevence rizikového chování
- pro systematické další vzdělávání školního metodika prevence v oblasti specifické primární prevence a pro činnost školního metodika prevence
- podporu týmové spolupráce školního metodika prevence, výchovného poradce, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování Preventivního programu
- spolupráci s metodikem prevence v PPP a krajským školským koordinátorem prevence

² Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j.: 21291/2010-28

3.2 Školní metodik prevence³

Metodické a koordinační činnosti

- 1) Koordinace tvorby, kontrola, evaluace a participace při realizaci preventivního programu školy.
- 2) Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování.
- 3) Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování.
- 4) Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
- 5) Individuální a skupinová práce se žáky a studenty s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.
- 6) Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s přijímáním odlišnosti.
- 7) Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.
- 8) Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
- 9) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- 10) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

³ Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j.: 21291/2010-28

Informační činnosti

- 1) Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- 2) Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- 3) Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování, zejména orgánů státní správy a samosprávy, středisek výchovné péče, poskytovatelů sociálních služeb, zdravotnických zařízení, Policie České republiky, orgánů sociálně-právní ochrany dětí, nestátních organizací působící v oblasti prevence, center krizové intervence a další zařízení, institucí a jednotlivých odborníků.
- 4) Předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školského poradenského zařízení.
- 5) Vedení dokumentace, evidence a administrativa související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence.

Poradenské činnosti

- 1) Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli.
- 2) Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.
- 3) Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

3.3 Třídní učitel⁴

- spolupracuje se školním metodikem prevence při zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci Preventivního programu a na pedagogické diagnostice žáků ve třídě
- motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich důsledné dodržování, podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy
- zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků třídy
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí

3.4 Preventivní tým

- šetří rizikové chování žáků, dodržuje postupy platné v rámci legislativy
- řeší situaci s třídním kolektivem
- jedná s rodiči žáků
- jedná s Policií ČR, pedagogicko-psychologickou poradnou, orgánem sociálně-právní ochrany dětí, psychologem, dětským lékařem
- složení preventivního týmu:

Mgr. Jindřich Vyhnánek, ředitel školy (popř. jeho zástupci)

Bc. Olga Lupoměská, školní metodička prevence

Mgr. Olga Chaloupková, výchovná poradkyně

třídní učitel žáka

4. Preventivní aktivity v jednotlivých ročnících

Klíčové oblasti

- oblast přírodovědná (např. biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog atd.)

⁴ Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j.: 21291/2010-28

- oblast zdravého životního stylu (např. výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, podmínky správné výživy, volný čas apod.)
- oblast společenskovední (proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím apod.)
- oblast rodinné a občanské výchovy (postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog atd.)
- oblast sociálně právní (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy apod.)
- oblast rizikového chování (postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikanování, rasismus apod.)
- volnočasové aktivity

První stupeň základní školy

1. – 2. ročník

- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“
- bezpečně rozlišovat dobré a špatné
- komunikace probíhá na téma rodina a mezilidské vztahy, trávení volného času
- třídní učitel podporuje pozitivní aktivity u dětí

Primární prevence je upevňována především v hodinách prvouky, přírodovědy a vlastivědy.

3. – 5. ročník

- pozitivní ovlivnění zdraví žáků, které je chápáno jako stav tělesné, duševní a sociální pohody
- prožívání sebe jako individuality, ale v kontextu s druhými lidmi, okolním světem, ochrana své identity, svého já
- osvojení si dovednosti řešit stres a k dodržování životosprávy
- schopnost pracovat v kolektivu
- uvědomění si co tělu prospívá
- posilování schopnosti vypořádat se s odmítnutím, zklamáním, selháním
- informace o škodlivosti některých látek - alkoholu, cigaret, drog
- komunikace na téma parta, přátelství
- vysvětlení rozdílu mezi šikanou a šikádlením

Druhý stupeň základní školy

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia, sportovní třídy apod.) a zvýšené nároky na objem a strukturu učiva. V tomto věkovém období dochází k celé řadě fyzických a psychických proměn a je tedy obdobím rizikovým pro nástup sociálně patologických jevů.

6. – 7. ročník

- vytváření a prohlubování vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídy
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.
- hlubší vzájemné poznávání účastníků
- upevňování kolektivních vztahů se včasným odhalením nežádoucích projevů rizikového chování
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických a duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- informace o škodlivosti kouření a alkoholu
- negativní vlivy návykových látek na rodinu a jednotlivce

8. ročník

- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik
- společenské vztahy (rasismus apod.,)
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů
- negativní vlivy návykových látek na rodinu a jednotlivce

9. ročník

- mapování a fixace dosažených výsledků osobnostního a sociálního rozvoje
- žáci jsou plně informováni v oblasti drog a vědí, kde hledat odbornou pomoc
- orientace v trestní odpovědnosti za přečiny a porušení zákonů
- nácvik modelových situací

Ročník	Předmět	Téma
1. - 3.	Prvouka	<p><u>škola</u> - prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace</p> <p><u>rodina</u> – vztahy, funkce</p> <p><u>soužití lidí</u> - mezilidské vztahy, komunikace, národnostní menšiny</p> <p><u>chování lidí</u> - vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům</p> <p><u>právo a spravedlnost</u> - základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy</p> <p><u>základní globální problémy</u> – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí</p> <p><u>péče o zdraví</u> - zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, ochrana před infekcemi přenosnými krví/hepatitida, HIV/AIDS, drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena</p> <p><u>základy sexuální výchovy</u></p> <p><u>návykové látky a zdraví</u> – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</p> <p><u>osobní bezpečí</u> – krizová situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek, bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích</p> <p>příčiny a prevence vzniku požárů</p> <p>Situace hromadného ohrožení</p>
4. + 5.	Přírodověda, vlastivěda	<p><u>člověk a jeho zdraví</u> – péče o zdraví, ohrožení fyzického a duševního zdraví</p> <p>čísla tísňového volání</p> <p><u>základní globální problémy</u> - významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi</p> <p>partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality</p> <p><u>návykové látky a zdraví</u> – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</p>

		<p><u>osobní bezpečí, krizové situace</u> – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích</p> <p><u>právo a spravedlnost</u> – lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků, protiprávní jednání, korupce, právní ochrana občanů</p>
6. roč.	Výchova k občanství	<p><u>rodina</u> - vztahy a rodinné problémy, náhradní rodinná výchova</p> <p><u>volný čas a jeho využití</u></p> <p>Komunikace, sebedůvěra, sebehodnocení, pozitivní hodnocení druhých, akceptace druhého, tolerance k menšinám, rasistické, xenofobní a extrémistické projevy v chování lidí</p> <p><u>vlast</u> – nacionalismus apod</p> <p><u>kultura</u> - podoby a projevy kultury, vandalismus, masová kultura, prostředky masové komunikace, vliv masmédií na život člověka</p> <p><u>nenechat si ublížit</u> - bezpečné chování při různých činnostech s vrstevníky, projevy násilí – agresivita, šikanování, kriminalita mládeže, týrání a zneužívání dětí, brutalita a jiné formy násilí, linky důvěry, rizika dopravy</p>
7. roč.	Výchova k občanství	<p>prevence šikany a agresivního chování</p> <p><u>kultura</u> - podoby a projevy kultury, vandalismus</p> <p><u>význam ochrany lidských práv a svobod, práva dítěte</u></p>
8. roč.	Výchova k občanství	<p>Základní lidská práva, práva dítěte, úprava lidských práv a práv dítěte v dokumentech, poškozování lidských práv, diskriminace, protiprávní jednání, korupce, trestní postizitelnost</p> <p>Asertivní chování a dovednosti, asertivní techniky, práce s afekty, zvládnutí strachu a hněvu, usměrňování emocí a jejich přiměřené vyjádření</p> <p>Sexuální dospívání, AIDS, předčasná sexuální zkušenost a její rizika, ochrana před nákazou, promiskuita, sexuální zneužívání, sexuální orientace, deviace, základní principy odpovědného sexuálního chování, plánování rodičovství, druhy antikoncepce, předčasné ukončení těhotenství</p> <p>Návykové látky (alkohol, kouření, ostatní druhy drog)</p>
9. roč.	Výchova k občanství	<p>Lidská setkání, podobnosti a odlišnosti lidí přirozené sociální rozdíly mezi lidmi, problémy lidské nesnášenlivosti, xenofobní jednání</p> <p><u>vztahy mezi lidmi</u> - mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích</p> <p>Životní názor, víra, náboženství, sekty, svoboda a tolerance, závislost a samostatnost</p>

		Masová kultura, prostředky masové komunikace, vliv masmédií na život člověka, nezávislý tisk Právo - protiprávní jednání, právo v každodenním životě, člověk v právních vztazích, právní řád v ČR
8. roč.	Chemie	<u>chemie v životě člověka</u> - léčiva, návykové látky, drogy
6. roč.	Výchova ke zdraví	<u>co víme o zdraví</u> - zdraví, zdravý způsob života <u>jak pečovat o zdraví</u> - jak se chránit před úrazem, nebezpečné látky, nebezpečný internet <u>zdraví na talíři</u> - zásady zdravé výživy <u>dospívání</u> – období velkých proměn, změny v období dospívání, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost <u>riskovat se nevyplácí</u> - rizika ohrožující zdraví, kouření, pití alkoholu (škodlivé účinky na zdraví), HIV (AIDS) – cesty přenosu, odmítání návykových látek, návykové látky a zákon, počítače a hazardní hry, reklamní vlivy
8. roč.	Přírodopis	<u>pohlavní soustava</u> - nebezpečí přenosu pohlavních chorob <u>vývoj jedince</u> - návykové látky a jejich nebezpečí <u>zdraví a nemoc</u> – úrazy, bezpečné chování v dopravě <u>výživa jako součást životního stylu</u> - poruchy příjmu potravy <u>reprodukční zdraví a sexuální dospívání</u> - sexualita, pohlavní styk, rizika ohrožující reprodukční zdraví, předčasná sexuální zkušenost a její rizika, choroby přenosné pohlavním stykem, rizikové chování a ochrana před nákazou, promiskuita, sexuální zneužívání, sexuální orientace, poruchy pohlavní identity, sexuální deviace, sexualita a zákon, základní principy odpovědného sexuálního chování <u>dospělost a odpovědnost</u> - prostředí, plánování rodičovství, antikoncepce, předčasné ukončení těhotenství, odpovědné rodičovství
6. -9. roč.	Tělesná výchova	<u>Drogy a jejich vliv na organismus</u> (odmítání drog a jiných škodlivých látek jako neslučitelných se sportovní činností, problematika užívání anabolik, doping) <u>Fair play</u> jednání Vyrovňovací a relaxační cvičení, důvody proč je používat, pomoc při zvládnání stresu Bezpečné chování na sportovištích a sport. akcích, předcházení úrazů, sebehodnocení
5. a 7. roč.	Informatika	Základní pravidla bezpečnosti práce s počítačem, bezpečné užívání internetu, hazardní hry
6. a 7. roč.	Příprava pokrmů	Zdravá výživa, zdravý životní styl, zásady bezpečnosti práce, prevence úrazů, ochrana zdraví

ŠD	<p>Zdravý životní styl (odpovědnost za svou osobu, své zdraví, správné stravování, návyky, osobní hygiena)</p> <p>Posilování komunikačních dovedností (schopnost vyjádřit se, naslouchat)</p> <p>Odpovědnost za své chování (pravdomlnost, schopnost objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování)</p> <p>Ovládání negativních citových reakcí (stres, vyrovnávání se s neúspěchem)</p> <p>Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině</p> <p>Formování životních postojů (úcta, porozumění, tolerance, prevence soc. patolog. jevů, podobnost a odlišnost lidí)</p> <p>doprava – rizikové chování</p> <p>využívání volného času (kroužky, zájmy, záliby)</p>
-----------	--

4.1 Preventivní akce na 1. a 2. stupni

1. – 5. ročník

- Cesta do školy, setkání s policií
- Volný čas dětí
- Dopravní výchova
- Jízda na kole

6. ročník

- Moderní je nekouřit

7. ročník

- Prevence a ochrana obyvatelstva, Mimořádné události

8. ročník

- Bolest, nemoc jménem šikana

9. ročník

- Přestupkový zákon

4.2 Metody a formy práce

Metody a formy práce, které se osvědčily:

- informace (výklad)
- besedy, přednášky
- aktivní sociální učení
- individuální přístup
- samostatná práce (referáty, ...)
- skupinová či párová práce ve třídě, projektové vyučování
- dramatická výchova, sociální hry, nácvik odmítání drog,...

5. Akce pro žáky a rodiče

5.1 Jednorázové akce pro žáky

- sběr starého papíru, léčivých bylin
- ekologické programy – EKOCENTRUM Pardubice
- besedy s cestovateli, spisovateli
- ukázky práce zásahových vozidel IZS, besedy s hasiči a policisty
- kulturní akce, koncerty, divadlo, kino
- osvětové přednášky – preventivní programy
- volba povolání na Úřadu práce Chrudim (9. ročníky)
- projektové dny
- Den naruby (žáci 9. ročníků vyučují na prvním stupni)

5.2 Spolupráce s rodiči a aktivity pro rodiče

Ve škole funguje Rada rodičů, pravidelně se schází a spolupracuje s vedením školy. Rodiče jsou na začátku školního roku na třídních schůzkách seznámeni s umístěním důležité školní dokumentace (školní řád, Preventivní program,...) na webových stránkách školy. Škola nabízí:

- konzultace s výchovnou poradkyní a metodičkou prevence
- pravidelný styk třídních učitelů s rodiči
- konzultační odpoledne pro rodiče
- dny otevřených dveří
- slavnostní zápis do prvních ročníků

- výstavky prací žáků ve třídách i prostorách školy

5.3 Další aktivity školy

O veškerém dění ve škole rodiče naleznou informace na webových stránkách školy www.zsustadionu.chrudim.cz. V prostorách školy je umístěna nástěnka s tématem prevence i schránka důvěry. Za obojí zodpovídá školní metodička prevence.

O životě školy vypovídá školní kronika, kterou vede Mgr. Radka Grofová. Dalším zdrojem informací, především pro žáky, je školní časopis vydávaný školou, občasník Pavučina.

Ve škole jsou zveřejněny konzultační hodiny pracovníků školního poradenského pracoviště, výchovné poradkyně a metodičky prevence. Žáci jsou zvyklí řešit své problémy aktuálně i mimo zmíněné konzultační hodiny.

5.4 Volnočasové aktivity pro žáky

Škola nabízí žákům možnost smysluplného trávení volného času. Z důvodu sportovního zaměření naší školy jsou mnohé aktivity cílené na aktivní trávení volného času. Škola umožňuje:

- sportovní vyžití v areálu školy – lezecká stěna, tartanová dráha, stolní tenis
- navštěvovat sportovní, umělecké kroužky i naukové kroužky
- zúčastnit se exkurzí, podzimních, zimních a jarních soustředění sportovních tříd, lyžařských výcviků, ozdravných pobytů v přírodě, poznávacích zájezdů, sportovních soutěží, školní olympiády, sportovních dnů, Dne dětí, zájezdů do divadla, kulturních akcí, Dne otevřených dveří, vystoupení pro různé příležitosti – flétničky v nemocnici,...

6. Spolupracující organizace

Škola pravidelně či příležitostně spolupracuje s dalšími organizacemi nabízejícími programy primární prevence. Jsou jimi například:

- Pedagogicko-psychologická poradna Chrudim
- Městský úřad Chrudim – odbor školství, prevence kriminality
- DDM Chrudim – kroužky, akce, přednášky
- SVP Archa – šikana, poruchy komunikace, SORAD

- HZS Chrudim, Červený kříž
- Chrudimská beseda – koncerty, kulturní pořady
- spolupráce s denním stacionářem „Jitřenka“
- hnutí Na vlastních nohou („Stonožka“)
- Policie ČR, městská policie

6.1 Důležité kontakty

Městský úřad Chrudim, Resselovo náměstí 77, Chrudim, tel: 469 657 111

Odbor sociálních věcí - vedoucí Mgr. Radka Pochobradská, 469 657 580,
radka.pochobradska@chrudim.city.cz

Oddělení sociálně-právní ochrany dětí – vedoucí: Mgr. Karolína Madajová, 469 657 577,
karolina.madajova@chrudim-city.cz

Oddělení sociální prevence a pomoci – vedoucí: Mgr. Ivana Málková, 469 657 553,
ivana.malkova@chrudim-city.cz

Pedagogicko-psychologická poradna, Poděbradova 842, Chrudim, tel: 469 621 187

PhDr. Irena Köhlerová, zástupce vedoucího, irena.kohlerova@ppp-pardubice.cz

PhDr. Ivana Machková, psycholog, ivana.machkova@ppp-pardubice.cz

Mgr. Ivana Sodomková, speciální pedagog, ivana.sodomkova@ppp-pardubice.cz

SVP Archa Chrudim, Školní náměstí 11, tel: 469 623 786, mobil: 721 677 279

svp.archa@archa-chrudim.cz

Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Pardubického kraje, územní odbor Chrudim, Všešrdovo náměstí 46, tel: 974 561 111

Městská policie Chrudim, Resselovo náměstí, tel: 469 657 826, policie@chrudim-city.cz

Nemocnice Chrudim, Václavská 570, tel: 469 653 111

Okresní metodik prevence: Mgr. František Krampota, frantisek.krampota@ppp-pardubice.cz

Krajský školský koordinátor prevence: Mgr. Renata Černíková, 466 026 240,
renata.cernikova@pardubickykraj.cz

6.2 Odkazy na webové stránky s tematikou prevence

Společenství proti šikaně, www.sikana.org

Portál E-Bezpečí, www.e-nebezpeci.cz

Online poradna projektu E-Bezpečí, www.napisnam.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

O drogách – portál primární prevence, www.odrogach.cz

Informační portál o ilegálních a legálních drogách, www.drogy-info.cz

Drogový informační server, www.drogy.net

Prevence rizikového chování, www.prevence-info.cz

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Web Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Veřejný ochránce práv, www.ochrance.cz

Amnesty International ČR, www.amnesty.cz

7. Řešení přestupků

Školní řád zakazuje žákům užívání návykových látek ve škole a vymezuje pravidla chování ve škole i zacházení se školním majetkem.

Žáci jsou se školním řádem seznámeni na začátku školního roku třídními učiteli v průběhu úvodních třídnických hodin v září a v průběžných třídnických hodinách během celého školního roku.

Škola má vypracovaný postup při výskytu šikany, při výskytu a užívání návykových látek,

záškoláctví, krádeží a vandalismu.

Při výskytu žáků podezřelých ze zneužívání návykových látek či jiných nežádoucích činů, postupuje škola takto:

- individuální pohovor se žákem – dle zjištěných skutečností následuje zkontaktování zákonných zástupců, případně doporučení kontaktu s odborníky
- šetření přestupku preventivním týmem, volba vhodného potrestání
- v případě, že rodina nespolupracuje či nejeví zájem, škola kontaktuje sociální odbor, oddělení péče o dítě
- v případě závažných přestupků (dealerství aj.) škola oznámí událost Policii ČR a Orgánu sociálně-právní ochrany dětí
- škola následně dále pracuje vhodnými postupy s provinilými žáky, případně s žáky událostí poškozenými

8. Evaluace programu

Jednotlivé části programu jsou pravidelně vyhodnocovány, průběžné zprávy jsou předávány do rukou ředitele školy.

Při hodnocení jsou využívány kvantitativní metody (počty realizovaných akcí a zapojených žáků aj.) a metody kvalitativní.

Zde je významným ukazatelem dotazníková forma pro žáky a jejich hodnocení, co zažily a jak byly s akcí spokojeni. Spokojenost žáků zjišťujeme bezprostředně po uplynulé akci i s delším časovým odstupem. Do hodnocení akcí jsou zapojeni i participující vyučující. Z akcí je vyhotovována fotodokumentace, kterou zveřejňujeme na webových stránkách školy. Dalším důležitým zdrojem pro evaluaci je analýza žákovských slohových, výtvarných a dalších prací.

V evaluaci preventivního programu hrají důležitou roli informace a hodnocení od rodičů a široké veřejnosti.

Každý rok vypracovává školní metodička prevence závěrečnou zprávu, kterou předkládá vedení školy. Se zprávou je seznámen i pedagogický sbor a je součástí výroční zprávy školy.

9. Legislativní zdroje vztahující se k prevenci

Zákon č. 561/2004 Sb. (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školách a školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Vyhláška 116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j.: 21291/2010-28

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č.j.: MSMT 21149/2016

Strategie primární prevence 2013 – 2018

Zdroje

Použitá literatura

CIKLOVÁ, Kateřina. *Rizikové chování ve škole s vazbou na legislativní úpravu*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství EconomPress, 2014, 160 s. ISBN 978-80-905065-6-5

GILLERNOVÁ, Ilona; KREJČOVÁ, Lenka, a kol. *Sociální dovednosti ve škole*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012, 248 s. ISBN 978-80-247-3472-9

KNOTOVÁ, Dana. *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014, 264 s. ISBN 978-80-247-4502-2

Časopisy Prevence, Třídní učitel

Příloha: Program školy proti šikanování

Školní program proti šikanování vychází z následujících dokumentů:

Metodické doporučení k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j. 21291/2010-28.

Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školských zařízeních.

Metodický pokyn Ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. 21149/2016.

1. Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků.

Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování (opakování, záměrnost atd.). Například, když se tzv. „poperou“ dva přibližně stejně silní žáci.

2. Odpovědnost školy chránit děti před šikanou

Škola má jednoznačnou odpovědnost za svoje žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní

zastupitelství

- dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí
- škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že ohrožuje svým chováním samo sebe

Školní program proti šikanování je nejúčinnějším způsobem, jak ochránit děti před šikanou. Zahrnuje v sobě metody řešení a další opatření zaměřená přímo na nápravu šikanování. Navazuje na všeobecnou prevenci rizikového chování ve škole a tedy na školní PP.

3. Základní komponenty školy pro řešení šikany

- zmapování situace ve škole – analýza a evaluace
- motivování pedagogů pro účinnou prevenci i řešení šikany
- společné vzdělávání a supervize všech pedagogů v oblasti prevence šikany
- ustanovení preventivního týmu (výchovné komise): ředitel školy, školní metodička prevence, výchovná poradkyně a třídní učitelé
- společný postup při řešení šikanování (dva základní scénáře)
- primární prevence v třídních hodinách
- primární prevence ve výuce
- primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování
- ochranný režim (demokraticky vytvořený smysluplný školní řád, účinné dohledy učitelů)
- spolupráce s rodiči (seznámení s nekompromisním bojem školy proti šikaně na webových stránkách a při třídních schůzkách)

- školní poradenské služby poskytované výchovnou poradkyní a metodičkou prevence
- spolupráce se specializovanými zařízeními (PPP, SVP Archa, orgán sociálně – právní ochrany dětí, Policie ČR, speciální pedagogové, kurátoři, psychologové, pediatři)

4. Postup řešení při výskytu šikany ve škole

Školní metodička prevence po konzultaci s preventivním týmem, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu.

Z tohoto důvodu má škola vypracované dva scénáře pro řešení šikany:

První scénář je určen pro řešení počáteční obyčejné šikany. Důvodem je fakt, že těchto obyčejných počátečních šikan je nejvíce a tvoří obrovské podhoubí pro rozbuzení pokročilých a neobvyklých šikan.

Druhý scénář je určený k řešení výbuchu skupinového násilí, tzv. školního lynčování. V tomto případě nelze čekat na odborníka-specialistu, protože je oběť ohrožena bezprostředně na zdraví a později je většinou nemožné případ vyšetřit. Škola proto nejprve zakročí sama, vyřeší akutní problém a později jej řeší za pomoci odborníka.

4.1 Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
2. rozhovor s informátory a oběťmi
3. nalezení vhodných svědků
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory)
5. ochrana oběti
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 1. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
 2. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
 3. realizace vhodné metody:
 1. metoda usmíření

2. metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)

3. třídnická hodina:

1. efekt metody usmíření
2. oznámení potrestání agresorů
3. rozhovor s rodiči oběti

7. třídní schůzka

8. práce s celou třídou

5. Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany

5.1 Poplachový plán pro tzv. školní lynčování

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

1. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
2. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
3. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
4. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

C. Vyšetřování

5. rozhovor s obětí a informátory
6. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
7. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
8. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)

D. Léčba

9. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

5.2 Nápravná opatření

1. Škola použije pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření:
 - výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy) výchovná opatření navrhuje preventivní tým a schvaluje pedagogická rada
 - snížení známky z chování
 - převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek)
 - ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu
 - ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu
2. Dále pracujeme s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany. V případě potřeby doporučíme zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, SVP nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů, případně převedení do jiné třídy.
3. Pro nápravu situace ve skupině vždy pracujeme s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.
4. Při nápravě šikanování bude situace projednaná s rodiči agresora i oběti, vždy odděleně. Jednání s rodiči budou přítomni: vedení školy, výchovná poradkyně, metodička prevence, třídní učitel. Rodiče budou informováni o závěrech a zjištěních školy a domluví se na dalších opatřeních. Škola volí taktní přístup, všechny informace jsou důvěrné. V případě zájmu rodičů nabídne škola rodičům agresora i oběti odbornou pomoc. Kontakty jsou k dispozici u ŠMP.

5.3 Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení spolupracuje vedení školy, školní metodička prevence, výchovná poradkyně s dalšími institucemi a orgány zejména:

- v resortu školství – s PPP, SVP, speciálně pedagogickými centry (v případě integrovaných dětí na běžných školách)

- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie

- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou), případně s NNO specializujícími se na prevenci a řešení šikany

Při poskytování poradenských služeb, např. při intervenčních programech předem informujeme žáky, včetně jejich zákonných zástupců. Využíváme informovaný souhlas.

Výstupem práce externí odborné instituce je vždy písemná zpráva s adekvátními informacemi, aby byly pro školu informace relevantní, dohodne vždy před započítím poradenských služeb obsah a rozsah práce.

3. Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

4. Ředitel školy oznámí orgánu sociálně-právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

6. Šikana zaměřená na učitele: jak jí předcházet a jak ji řešit

1. Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy. Není pouze výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí, jak bývá někdy interpretována. Neměla by být proto v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel.

2. Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a žák/student se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele. Tato forma šikany je tedy charakteristická tím, že strana s nižším statusem a nižší mírou formálně přidělené moci ubližuje straně s vyšším statusem a formální autoritou.

3. Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorách, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

4. Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět, ovládá třídní management a má dobré pedagogické schopnosti. Ani takový pedagog nemusí disponovat kapacitou zamezit některým šikanujícím projevům vůči sobě. Pedagog může vnímat situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pocituje stud a selhání, což mu zároveň často brání vyhledat pomoc u kolegů, vedení školy nebo ve svém okolí. V řešení situace pak pedagoga také oslabuje obecně zažitý mylný názor, že kompetentní pedagogové problém s udržováním kontroly ve třídě nemají. Učitelé se tak mohou ocitnout v paradoxní situaci, ve které jsou činěni zodpovědnými za násilí, které je namířeno proti nim samotným. Je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy (krizový plán) k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

Pravděpodobnost výskytu šikany zaměřené na učitele dále snižuje:

Prevence stojí na celoškolním přístupu, který akcentuje dobré sociální klima, připouští riziko výskytu šikany učitele ve škole, otevřeně takové chování odmítá a realizuje prevenci případně intervenci, pokud k výskytu dojde. Uvědomění si rizika a jeho deklarace může významně snížit rozvoj šikany.

Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonfliktní způsob řešení problémů.

Škola má jasně stanovený způsob, jakým mají pedagogové podezření na šikanu své osoby nebo kolegy, nebo oznámení o šikaně podat, komu a jak s tím bude nakládáno.

Pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě; na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování a používá stanovené důsledky jejich nerespektování konzistentně; vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konzultaci; vyhýbá se konfrontačnímu tónu.

Pedagog posiluje zapojení žáků/studentů do výuky, dává jim na výběr, činí úkoly a výuku pro žáky/studenty zajímavými, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků; jeho výklad a očekávání jsou pro žáky srozumitelné, odpovídají obtížnosti, kterou mohou zvládnout apod.

Očekává úspěch u všech žáků a podporuje je, dává žákům zpětnou vazbu k tomu, co udělali dobře, staví na silných stránkách žáků.

Nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou; při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost.

Všímá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje.

Problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.

Všímá si sociálního a kooperativního chování žáků a oceňuje je; podporuje kooperaci mezi žáky a prostředím, kde se každý žák/student cítí přijatý.

Zásady při řešení šikany zaměřené na učitele

Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám. Proto je zapotřebí, aby tuto skutečnost škola neočekávala a nevyžadovala. Naopak je zapotřebí, aby podporovala své pedagogy k vyhledání pomoci, zajistila bezpečí pro pedagoga a řešila vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy.

Škola musí mít připravený krizový plán, ve kterém bude specifikováno, jak se v situaci naplnění tohoto rizika zachová, jakou roli a možnosti řešení krizové situace má sám pedagog, jakou roli vedení školy, školní poradenské pracoviště apod. Plán rovněž zahrnuje pokyny pro zajištění bezpečí pro ohroženého pedagoga a žáky.

V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy. Pokud je tento plán nedostatečný, zajistí si pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace.

Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Tento zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkostí, zvýšená citlivost, nechut' k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.

Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.

Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (jedná se o program selektivní nebo indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence).

Stejně jako u šikany mezi žáky i zde je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.

V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

7. Postup školy při řešení rizikového chování žáků

Zpracováno podle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010 – 28.

7.1 Postup školy při výskytu nebo užití alkoholu ve škole

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat.

Školním řádem škola stanovuje zákaz užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech akcích školou pořádaných.

Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

7.2 Konzumace alkoholu ve škole

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.

V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.

Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy: O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.

V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.

Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.

Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.

Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.

V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem. Za rizikové a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.

V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nebo zletilého žáka s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jako je uvedeno od bodu 3. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.

Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

7.3 Nález alkoholu ve škole

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:

- Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- Zpracují stručný záznam o události.

V případě, kdy pracovníci školy zadrželi u některého žáka alkohol, postupují takto:

- Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- O nález sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupci. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
- O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte.
- V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

7.4 Postup školy při výskytu a konzumaci tabákových výrobků ve škole

Ve vnitřních i vnějších prostorách všech typů škol je zakázáno kouřit. Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená. Školním řádem je kouření v prostorách školy zakázáno a stanovena opatření za jejich porušování.

Konzumace tabákových výrobků ve škole

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

Pedagogický pracovník dále postupuje následovně: o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodik prevence do své agendy.

V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.

V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce nebo jiných subjektů vyžadovat pomoc.

Z konzumace tabákových výrobků ve škole budou vyvozená opatření stanovena školním řádem.

7.5 Postup školy při výskytu, užití nebo distribuci návykových látek

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek (dále jen NL), a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Školním řádem škola stanovuje zákaz užívání NL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanovuje zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Školním řádem stanovuje rovněž sankce za porušení zákazu: napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy. Porušení zákazu bude vždy projednáváno na pedagogické radě za účelem hodnocení klasifikace chování žáka.

Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení NL a jedů podle § 283 až 287 trestního zákona a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Konzumace NL ve škole

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci NL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat. O události se sepíše stručný zápis s vyjádřením žáka. Tento zápis založí školní metodik prevence a vyrozumí vedení školy.

Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.

V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.

Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, zajistí pedagogický pracovník vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.

V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.

V případě, že žák není schopný dbát pokynů zaměstnanců školy, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.

Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.

Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval NL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy). Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy.

Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.

V případě uživatelova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

Z konzumace NL ve škole je třeba vyvodit opatření stanovená školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání NL je porušením školního řádu.

Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.

V případě podezření na intoxikaci žáka může ve výjimečných indikovaných případech pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost NL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce, resp. žáka staršího 18 let s orientačním testováním žáka na přítomnost NL. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jako je uvedeno od třetího odstavce. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.

Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem NL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Distribuce NL ve škole

Distribuce NL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.

Přechovávání NL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.

Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.

Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.

Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsaným níže.

Nález NL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nález ihned uvědomí vedení školy spolu s písemným záznamem
- O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
- V případě časové překážky na straně Policie se doporučuje za přítomnosti dalšího pedagogického pracovníka vložit látku rukavicemi do obálky, napsat datum, čas a místo nálezů.
- Obálku přelepit, opatřit razítkem školy, podpisem a uložit do školního trezoru. Následně předat Policii.

B. V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.

- O nálezu sepíše pracovníci školy stručný zápis s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena a s uvedením data, místa a času nálezů a jména žáka. Pokud žák odmítá zápis podepsat, uvede pracovník školy tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupci.

- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady jedů jsou známy protijedy. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou NL u sebe, postupují takto:

- Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu, respektive provinění v případě nezletilých osob, nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.

- Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce nezletilého žáka.

- Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věci.

7.6 Postup při řešení záškoláctví

Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni dokládat důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem a to takto:

- Zákonný zástupce žáka je povinen omluvit nepřítomnost svého dítěte ve vyučování nejpozději do třetího dne třídnímu učiteli.

- V případě častých absencí bude třídní učitel vyžadovat potvrzení lékaře.

- V případě předem známé absence je žák povinen tuto skutečnost sdělit svému třídnímu učiteli.

7.7 Postup při neomluvené absenci

O neomluvené či zvýšené absenci informuje třídní učitel školního metodika prevence.

Neomluvenou absenci do součtu 10 hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel a školní metodik prevence, nebo výchovný poradce, formou pohovoru, na který je zákonný zástupce žáka pozván doporučeným dopisem. Třídní učitel projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnost stanovenou zákonem.

Seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. Provede zápis z pohovoru, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem žáka.

Zákonný zástupce žáka zápis podepíše a obdrží kopii zápisu.

Při počtu neomluvených hodin nad 10 svolá ředitel školy výchovnou komisi, které se účastní ředitel školy, zákonný zástupce žáka, třídní učitel a výchovný poradce či metodik prevence. Pozvání zákonných zástupců žáka na jednání se provádí doporučeným dopisem. O průběhu jednání se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší.

V případě, že neomluvená absence žáka přesáhne 25 hodin, ředitel školy bezodkladně pošle oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy.

7.8 Prevence záškoláctví

Školní docházku (omluvenou a neomluvenou nepřítomnost) žáků své třídy eviduje třídní učitel.

Na prevenci záškoláctví se podílí třídní učitel, výchovný poradce a školní metodik prevence ve spolupráci s ostatními učiteli a zákonnými zástupci žáka. Součástí prevence je:

- a) pravidelné zpracovávání dokumentace o absenci žáků
- b) součinnost se zákonnými zástupci,
- c) analýza příčin záškoláctví žáků včetně přijetí příslušných opatření
- d) výchovné pohovory s žáky
- e) konání výchovných komisí ve škole
- f) spolupráce s orgány sociálně-právní ochrany dětí apod.